

Γ. Βιζυηνός: Η πνευματική δημιουργία της εποχής του (τέλη 19ου αι.)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Συνεχίζοντας την εξέταση του κοινωνικού πλαισίου του τέλους του 19ου αι., η μελέτη του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1gTgvLj>) παραθέτει και τις υπόλοιπες συντεταγμένες του περιβάλλοντος της εποχής.

Πηγή: www.verge.gr

Το 1882 ιδρύεται η *Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία* με σκοπό τη συλλογή, διατήρηση και προβολή κειμηλίων και γραπτών μαρτυριών, οι οποίες φωτίζουν την ιστορία του νεότερου Ελληνισμού. Ιδρυτικά της μέλη είναι άνθρωποι της επιστήμης και της τέχνης, όπως ο Νικόλαος Πολίτης (1852-1921), ο Δημήτριος Καμπούρογλου (1852-1942) και ο Γεώργιος Δροσίνης (1859-1951). Δύο χρόνια αργότερα, το 1884, ο Ν. Πολίτης εισάγει τον όρο «*λαογραφία*»[206] και αναδεικνύει με το επιστημονικό του έργο τη σημασία της μελέτης του λαϊκού πολιτισμού. Η *λογοτεχνική γενιά του 1880*, στην οποία ανήκει και ο Βιζυηνός, αξιοποιεί και αναδεικνύει τα νέα αυτά επιστημονικά δεδομένα με την *ηθογραφία* [207].

Ο Γιάννης Ψυχάρης (1854-1929), δημοτικιστής, το 1888 εκδίδει *Το ταξίδι μου* και συνδέει το γλωσσικό με το εθνικό ζήτημα της ενσωμάτωσης στο ελληνικό κράτος του αλύτρωτου ελληνισμού, «ό,τι πολεμά να κάνει ο στρατός για τα φυσικά σύνορα, θέλει η γλώσσα να το κάνει για τα νοερά σύνορα»[208]. Είναι και η χρονιά που καταργείται η δουλεία στη Βραζιλία[209].

Το 1893 ολοκληρώνεται η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου, η οποία είχε ξεκινήσει το 1882, έργο της πολιτικής του Χαρίλαου Τρικούπη[210]. Στις 10 Δεκεμβρίου του 1893 ο Τρικούπης υποχρεώνεται να αναγνωρίσει από το βήμα της

Βουλής ότι «δυστυχώς επτωχεύσαμεν». Η διεθνής ανυποληψία της Ελλάδας δεν περιορίζεται στον οικονομικό τομέα, αλλά επεκτείνεται και στον χώρο των πολιτικών συναλλαγών[211]. Από την προηγούμενη χρονιά ήδη, το 1892, ο Βιζυηνός νοσηλεύεται στο Δρομοκαίτειο. Στις επόμενες εκλογές του 1895 το κόμμα του Τρικούπη υφίσταται ολοσχερή ήττα και ο ίδιος αποτυγχάνει να εκλεγεί βουλευτής με διαφορά μόλις τεσσάρων ψήφων[212].

Το 1896 -χρονιά που πεθαίνει ο Βιζυηνός- διοργανώνονται στην Αθήνα οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες, σημειώνονται οι πρώτες καθαρά εργατικές εξεγέρσεις στο Λαύριο[213] και νέες ταραχές στην Κρήτη. Η χρεωκοπία, οι αποτυχίες της εθνικής πολιτικής και κυρίως ο «ατυχής» πόλεμος του 1897 κάνουν έκδηλη την ανάγκη μιας ευρύτερης μεταρρύθμισης και ανανέωσης της πολιτικής ζωής και αποδέσμευσής της από την βασιλική Αυλή, η οποία θεωρείται και η κατεξοχήν υπεύθυνη για τις συμφορές του έθνους.[214] Διαμορφώνονται έτσι οι κοινωνικο-πολιτικές συνθήκες για την «άνοιξη» του 1909 και την παρουσία στην πολιτική ζωή του τόπου ενός νέου φερέλπιδος πολιτικού, του *Ελευθερίου Βενιζέλου* (1864-1936).

Σ' αυτό το ιστορικό-πολιτικό πλαίσιο υφαίνεται και η πνευματική δημιουργία της εποχής.

[Συνεχίζεται]

[206]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.η'.

[207]Λ. Πολίτης, «Το ηθογραφικό διήγημα» στο *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας* (Αθήνα: Εκδόσεις Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1980³) σσ.200-214.

[208]Ρ. Σταυρίδη-Πατρικίου, Ιδεολογικές διαδρομές Πολιτική γλώσσα και κοινωνία 1871 -1909 στο *Ιστορία του νέου ελληνισμού 1770-2000, 5^{ος} τόμος Τα χρόνια της σταθερότητας, 1871-1909* (Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα)σ.183.

[209]Γ.Μ. Βιζυηνός, παρ., σ.ια'.

[210]«Δημόσια έργα» 1833-1897 στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.fhw.gr/chronos/12/gr/1833_1897/economy/choros/04.html (ημερομηνία ανάκτησης: 30-8-2013).

[211]Κ. Τσουκαλάς, «Οι πολιτικές εξελίξεις από το 1881 ως το 1895» στο *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμος ΙΔ', όπ. παρ., σ.36.

[212]Σ.Β. Μαρκεζίνης, «Τρικούπης, Χαρίλαος» στην Εγκυκλοπαίδεια ΤΟ ΒΗΜΑ Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 58^{ος} (Αθήνα: Εκδόσεις Πάπυρος, 1997)σ.86.

[213]Γ. Μαργαρίτης, Α. Αζέλης, Ν. Ανδριώτης, Θ. Δετοράκης, Κ. Φωτιάδης, *Θέματα νεοελληνικής ιστορίας* (Αθήνα: Εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β. 2006)σ.46.

[214]Ν. Σβορώνος, όπ. παρ., σσ.108-110.